

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Περὶ τῶ Υ' πρὸς καὶ τῶν Ἐρυπρίων, τῶν
Υ' προλόγων καὶ τῶ Νυκτοβατῶν, τῆς
Μαφίας ἔ τῆς Παραφροσύνης.

Ενόνω ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα εἰς εἷνα μόνον κε-
φάλαιον διὰ τὴν ἀμοιβαίαν γέσιν, ὅπερ ἔχεν πρὸς
ἄλληλα, καὶ ἐπειδὴ τὸ εἷνα θέλει ἠμπορέσει νὰ χρη-
σιμώσῃ εἰς ὀκολωτέραν ἐξήγησιν τῶ ἄλλοις.

ΑΡΘΡΟΝ Α'.

Περὶ τῶ Υ' πρὸς, ἔ τῶν Ἐρυπρίων.

Οπόταν μᾶς καταλαμβάνῃ ὁ ὕπνος, παύει εἰς ἡ-
μᾶς ἡ συνειδήσις τῶ αἰδημάτων, ὅπερ συνηθίζεν
νὰ μᾶς προξενῆν, ὅταν εἴμεθα ἐξυπνοί, αἱ προσβο-
λαὶ τῶ ἔξωτικῶν ἀντικειμένων· παύεν αἱ μὲν λόγος
καὶ ἐκείσαι κινήσεις, καὶ μένεν μόνον αἱ ζωτικαί, ὅ ἐ-
σιν ἡ ἀναπνοή, ὁ σφιγμὸς τῆς καρδίας, καὶ τῶ ἀρτη-
ριῶν κτ. εἰς τὰς ὁποίας προδέτονται μερικαῖς φοραῖς
καὶ κινήσεις μηχανικαὶ ἄλογοι, ἢτοι κινήσεις, τῶ ὁ-
ποίων δὲν ἔχομεν συνειδήσιν.

Πόθεν προέρχεται ἡ εἰρημνὴ ἀνάπαυλα, καὶ πῶς
ἀπερῆα τινὰς ἀπὸ ἐρηγήγορσιν εἰς ὕπνον, δὲν ἠμποροῖ
νὰ ἐξηγηθῇ με βεβαιότητα, ἐν ὅσῳ ὁ μηχανισμὸς
τῶ αἰδημάτων δὲν γνωρίζεται με ἐντέλειαν.

Ἄν ὅμως δεχθῆμεν τὴν ὑπόθεσιν τῶ ζωτικῶν
πνευμάτων, δὲν εἶναι δύσκολον νὰ καταλάβωμεν πῶς
μία μεγάλη ἔλλειψις τέτων τῶ πνευμάτων προερχο-
μένη ἀπὸ τῆς κόπης καὶ ἐναχολήσεως τῆς ἡμέρας, ἢ
μία

μία ἔμφραξις εἰς τὰ σωλῶα, εἰς τὰ ὁποῖα ἔ-
χον αὐτὰ τὰ ζωτικὰ πνύματα, ἢμπορεῖ νὰ προξενή-
σῃ μὴ μίαν τὴν σὺνέχειαν ἐρηγόρσεως τὴν εἰρη-
μύην ἀνάπαυαν τῆς αἰδήσεων, καὶ ἐπομύως καὶ τὸν
ὑπνον.

Ἀπὸ αὐτῶν τὴν κένωσιν τῆς ζωτικῶν πνύμάτων
φαίνεται ὅτι κρέματα καὶ ἐκείνη ἢ ἀπνία καὶ νάρκω-
σις, ὅπῃ προηγείται εἰς τὸν ὑπνον· ἢ δυσκολία, ὅπῃ
αἰθαίνεται νὰ πολεμήσῃ τὸν ὑπνον, φαίνεται πα-
ρομοίως, ὅτι ἄρεπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ
εἰς τὸν ὑπερβολικὸν κόπον, εἰς τὸν ὁποῖον τότε ὑπό-
κεινται τὰ ὀλίγα πνύματα, ὅπῃ μύον ἀκόμι εἰς τὰ
νεῦρα· καὶ ἢ ἀνάκτισις τῆς δυνάμεων, ὅπῃ γίνεται
ὑστερὰ ἀπὸ εἴνα μακρὸν καὶ ἡσυχον ὑπνον, φαίνεται
καὶ αὐτῇ, ὅτι εἶναι εἴνα ἀποτέλεσμα τῆς νέας δαφι-
λείας τῆς πνύμάτων, ὅπῃ ἐν τὸς ἔτῳ ἐλαχέζονται
ἀπὸ τὸ αἷμα, καὶ ἐμβαίνον εἰς τὸ νὰ ἀναπληρώσῃ
τὴν ἔλλειψιν ἐκείνων, ὅπῃ κατὰ ἀνάγκην εἰς τὴν
ἐρηγόρσιν, τὰ ὁποῖα αὐτὰ ὅλα, ἀγκαλὰ καὶ νὰ μὴ
μᾶς δίδον μίαν βεβαίαν ἀπόδειξιν τῆς ὑπάρξεως τῆς
τοιούτων πνύμάτων, δὲν λείπον μὲ ὅλον τὸτο νὰ αὐξή-
σῃ τὴν πιθανότητα.

Εἰς ἀνάκλησιν τῶ ὑπνε βοηθεῖ ἢ ἡσυχία, ἢ κα-
τάπαυσις τῆς προσβολῶν, ἢ τῆς ιδεῶν, ὅπῃ προσδιο-
εἶζον ἰχυρῶς τὴν προσοχίαν, καὶ ἢ μακρὰ διάρκεια
εἴδος ἐλαφρῆ καὶ ὁμοιοχίμῃ αἰδήματος, καθὼς εἶναι
τὸ ψιδύρισμα εἴδος ὑδατος, ὅπῃ ἔχει· ἔλα τὶ εἴνα
αἰδήμα, ἀφ' ἔ γνῆ ἐκτικὸν, κάμνει ὅπῃ νὰ μὴ
προσέχη πλέον ἢ ψυχὴ εἰς αὐτό· ἔξ ἐναντίας εἴνα
αἰδήμα σφοδρὸν, ἢ μία ιδέα ζωηρὰ, ὅπῃ ἀδρασαί-
νεται εἰς τὴν ψυχὴν, καὶ τὴν κάμνει νὰ προσέχη εἰς
αὐτὴν, μᾶς ἔξυπνᾷ πρὸ ὥρας.

Ἀφ' ἔ ἔξυπνήσωμεν, πότε ἐνθυμέμαδε ὅτι ἔδν
εἴχαμεν κάμμίαν νόησιν εἰς τὸν ὑπνον, καὶ πότε ἐν-
θυμέμαδε ὅτι ἐννοήσωμεν καὶ κοιμώμενοι, ὅ ἔστιν ὡς
νειρόθρημεν.

Ἡ ἀρχὴ τῶν ὀνειράτων δὲν κρέμαται ἀπὸ ἄλλο, παρὰ ἀπὸ τὴν κίνησιν, ὅπῃ διεγείρεται εἰς κἀμμίαν ἵνα τῷ ἐγκεφάλῳ, καὶ μεταδίδεται εἰς τὰς ἄλλας, ὅπῃ εἶναι συνημμένα μετ' αὐτῶν, τὸ ὁποῖον ἠμπορεῖ νὰ ἔλθῃ καὶ ἀπὸ κἀμμίαν ἐσωτερικῶς αἰτίαν, ὅπῃ προσδιορίζει, ἢτοι κινεῖ τὰ ζωτικὰ πνεύματα πρὸς κἀνσὶν μέρος, καὶ ἀπὸ κἀμμίαν ἐξωτερικῶς, καθὼς ἀπὸ μίαν ὄχι τὸσον ἀναπαυτικῶς θέσιν, καὶ ἀπὸ εἶνα κτύπημα, ὅπῃ λαμβάνει τινὰς σφρομῆμος, καὶ ἀπὸ κἀνσὶν κρότον, ὅπῃ μᾶς ἔρχεται εἰς τὸ ὠτίον, ἢ ἀπὸ ἄλλω προσβολῶν, ἢ ὁποῖα εἶναι ἀρκετὴ νὰ διεγείρῃ μίαν ιδέαν, ὄχι ὅμως τὸσον ζωντανῶν, ὅπῃ νὰ ἠμπορῇ νὰ μᾶς ἐξυπνίση.

Αἱ ιδέαι, ὅπῃ μᾶς διεγείρονται εἰς τὰς ὕπνου, εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετ' αὐτῶν ὀλότῳ ἀτακτοί, καὶ μᾶς ἀδρασαίνονται μυρία συζεύξεις τῶν ἀτοπώταται. Ἡ αἰτία ὅμως τῆς δὲν εἶναι διὰ τὴν αἱ ιδέαι εἰς τὴν ὕπνον διεγείρονται μετ' ἑῶπον διάφορον, ἀπὸ ἐκεῖνον, καθ' ὃν διεγείρονται εἰς τῶν ἐρηγόρσιν· ἐπειδὴ αἱ ιδέαι καθ' ὅσον ἀπεδείξαμεν (Τμήμ. Β'. Κεφ. Γ'. Α' ρθρ. Γ'), δὲν διεγείρην ποτὲ ἢ μία τῶν ἄλλω, ἀλλὰ διὰ κἀμμίαν συνάφειαν τῆς.

Καὶ ἐπειδὴ αὐταὶ αἱ συνάφειαι ἠμπορῶν νὰ εἶναι πολλαί, ὡς αὐτὸ ὅπῃ εἶναι καὶ τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον ἠμπορῶν νὰ τὸ εἶδαμεν εἰς διάφορος καιρὸς, καὶ εἰς διάφορος τόπος, καὶ μετ' ἑῶπον ἄλλα ἀντικείμενα συζευκόμενον, καὶ ἠμπορεῖ νὰ ἔχη ἀκόμι μετ' ἄλλα πολλὰ ἀναφορὰς, ὁμοιότητος καὶ ἐξαρτήσεως, διὰ τῆτο ἢ διὰ γερσις τῶν ιδεῶν καὶ ὁπόταν κοιμώμεθα, καὶ ὁπόταν εἶμασθον ἐξυπνοί, καθ' ἑαυτῶν γινάται παντοτε παρομοίως, τῆτ' ἔστι συγκεχυμῶς καὶ χωρὶς τάξιν, καθ' ὅτι καθε μίαν διεγείρει μίαν ἑξελασότερον ἀλλὰ ἄλλω ἀπὸ τὰς συνημμένας τῆς.

Ὡς πρὸς ἡμᾶς ὅμως ἔχει τῶν διάφορα ταύτων, ὅτι ὅταν εἶμασθον ἐξυπνοί, ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ διδύτωι τῶν προσοχλίης μὴ λόγῳ, ἀπὸ τὰς ιδέαι ὅπῃ

130 Τμήμ. Β'. Δυνάμεις τῆς Ψυχῆς.

μέλλειν νὰ διεγερθῶν συγκεχυμῶς ἐκλέγει ὅποιας θέλει, καὶ ἀπορρίπτει ὅποιας θέλει, καὶ τὰς διαδέχεται εἰς μίαν τάξιν κανονικῶς, εἰς καιρὸν ὅπῃ, ὅταν κοιμώμεθα, ἢ ψυχὴ ὄντας κοιμισμένη, δια νὰ εἰπῶ ἔτσι, ἀφίνει τὰς ιδέας νὰ διαδέχωνται μία τὴν ἄλλω καθὼς θέλουν, καὶ ἀπ' ἐδῶ προέρχεται ἡ σύγχυσις καὶ ἀταξία, ὅπῃ κοινῶς βλέπομεν.

Ἐχομεν πολλάκις ἀπόδειξιν τῆς καὶ ὅταν εἴμεθα ἔξυπνοι, μάλιστα εἰς τὰς στιγμὰς τῆς θεωρημασῶν, εἰς τὰς ὅποιας ἀφίνωντας ἡ ψυχὴ τὸν λογισμὸν νὰ βέχη ἀφ' ἑαυτῆς εἰς τὰς ιδέας, ὅπῃ μία κατόπι τῆς ἄλλης διεγείρονται, δέσκειται τέλος πάντων εἰς ἓνα λαβύρινθον ιδεῶν ἀνομοιοτάτων, χωρὶς νὰ ἡμπορῇ ἐνίστε μῆτε νὰ ἀνακαλύψῃ τὴν κλωσὴν, ἢ γυρίζωντας ὀπίσω νὰ ἰδῇ τὰ ἴχνη, δια τῆς ὁποίων ἐφθασεν ἐκεῖ.

Ὅμως εἰς αὐτὰ τὰ ὄνειρατα, ὅπῃ γίνονται ὅταν εἴμεθα ἔξυπνοι, ἢ εἰς αὐτὰς τὰς θεωρημασῶν, πολλάκις, ἀφ' ἧς προσκρέσωμεν εἰς κανεὶα καίριον σημεῖον ἢ παράγματος, ἢ συλλογισμῶν, συμβαίνει καὶ νὰ ἐξακολουθῶμεν πολὺ καιρὸν εὐτακτα ἐπάνω εἰς τὸ ἴδιον, καὶ χωρὶς νὰ διαδιδυμῆται ἡ προσοχὴ ἀπὸ τὴν ψυχὴν εἰς τὰς ιδέας, ὅπῃ διεγείρονται· καὶ τῆτο ἡμπορεῖ νὰ χρησιμώσῃ εἰς ἐξήγησιν ἐκείνης τῆς τάξεως, ὅπῃ πολλάκις βλέπομεν καὶ εἰς τὰ ἀληθινὰ ὄνειρατα, καὶ μάλιστα φανερόνεται εἰς τὰς ὕπνολόγους καὶ Νυκτοβάτας, δια τῆς ὁποίων θέλομεν ἐπιχειρηθῆναι πῶρα νὰ ὀμιλήσωμεν.

Περὶ τῶ Υ' προλόγων Ἐ Νυκτοβατῶ.

Υ' προλόγοι λέγονται ἐκεῖνοι, ὅπῃ ὀμιλῶν εἰς τὸν ὕπνον τες, καὶ Νυκτοβάται ἐκεῖνοι, ὅπῃ περιπατῶν κοιμώμενοι. Μερικαῖς φοραῖς καὶ τὰ δύο αὐτὰ βλέσκονται ἑνώμια.

Περίφημοι καὶ εἰς τὰ δύο ἐσάθησαν εἰς τὰς κειρὰς μας εἷας νέος Δομνικαῖος, (1) ὅπῃ ἤμαζον εἰς τὰ 1770, τῷ ὁποίῳ τῷ περιγραφῶ τῷ ἐξέδωκεν ὁ Π. Μ. Δομνικός ὁ Πῖνος τῷ ἰδίῳ Τάγματος· καὶ εἷας νέος Ἀποθηκάρης (φαρμάκοπώλης), ὅπῃ ἤμαζον εἰς τὰ 1780, τῷ ὁποίῳ τὴν Ἴσοειαν τῷ ἐξέδωκε ἐγὼ ὁ ἴδιος (2).

Αὐτοὶ τόσον ὁ εἷας, ὅσον καὶ ὁ ἄλλος, μὲ ὅλον ὅπῃ ἦτον ὑποκοιμισμένοι τόσον, ὅπῃ ἦτον μεγαλωτάτη δυσκολία νὰ ἐξυπνήσων, μὲ ὅλον τῷ το κοιμώμενοι ἐπεριπατῶσαν ἐλεύθερα εἰς τὰς συνηθισμένους τόπους, ὀμιλῶσαν ἀπεκεκλειμένως εἰς ὅποιον ἴξορε νὰ ἐμβῆ δὲ καίρως εἰς τὰς ὀμιλίαις καὶ εἰς τὰς ιδέαις των, ἀπεκλεινυταν μὲ συνέχειαν ἐννοίας, καὶ ἔκαμναν μὲ αὐτὸν διεξοδικὰς συνομιλίαις· ἀνεγίνωσκον καὶ ἔγραφον, καθὼς ἤμπορεῖ νὰ κάμη εἷας ἐξυπνος. Ὁ πρῶτος ἤμπορεῖ νὰ μαγειρεύῃ, καὶ νὰ ψυῖη κοιμώμενος τῷ τζιοκολάταν τε, νὰ παίξῃ τὸ παρόκι (εἶδος παιγνιδίῳ χαρτιῶν), νὰ κάμη πράξεις ἀριθμητικὰς, νὰ ψάλλῃ ἄσματα, συζοφωμένους ἀπὸ ἄλλας· ὁ δεύτερος νὰ

δρα-

(1) Δομνικαῖοι λέγονται εἷα Τάγμα καλογεῖκὸν Πλατισῶν. Ὀνομάθησαν ἀπὸ Δομνίκοι τὸν εἰσηγητῶν αὐτῷ τῷ Τάγματος.

(2) Ἡ περιγραφὴ αὐτὴ περιγράφεται Ἴσοειαν εἷας νέος καὶ περιφημὸς Νυκτοβάτης μετὰ τινῶν σοχασμῶν. Ἐξέδοθη εἰς τὸ Μιλαιὸν παρὰ Ἰωσήφ Μαρέλλη.

δραβάζη ρετζέταις, νὰ γνωρίζη τὰ λάθη εἰς ἐκείνας, ὅπῃ ἦτον μεταβεβλημένα ὅπιταύτῃ, νὰ ἀδατηρή τὰς βοτανικὰς χαρακτῆρας τῶν χόρτων, ἀδαβάλλωντάς τε μὲ τὰ βιβλία, ὅπῃ πραγματεύονται ὡς ἰ τέτων, νὰ κάμη μυεῖας πράξεις τῆς φαρμακείας ἀκευβέσατα κτ.

Διὰ νὰ ἐξηγήσωμεν αὐτὰ τὰ πράγματα, πρέπει νὰ δευείλωμεν εἰς τὴν ψυχὴν δύο εἶδη σκέψεως, μίαν ἐνεργητικὴν καὶ ἔλλογον, καὶ ἄλλω ἄλογον καὶ ἐκτικὴν. Ἡ ἐνεργητικὴ καὶ ἔλλογος εἶναι ἐκείνη, δι' ἧς ἡ ψυχὴ προσηλόνει ἡδὴ καὶ μὲ συνειδήσεως τὴν προσοχίαν τῆς εἰς εἴνα ἢ εἰς ἄλλο πρᾶγμα, καὶ τὴν μεταβιβάζει ἀπὸ εἴνα εἰς ἄλλο ἄλογος καὶ καθ' ἑξιν εἶναι ἐκείνη, καθ' ἣν ἡ προσοχὴ ἀφαρπάζεται καὶ φέρεται εἰς καθ' ἑξιν ἀπὸ τὴν ἰδίαν δυνάμιν τῶν ιδεῶν, ὅπῃ διεγείρονται, χωρὶς συνειδήσεως τῆς ψυχῆς, τὴν ὁποίαν αὐτὴν σκέψιν ἄλλῃ τὴν ὀνομάσαμεν παθητικὴν (Τμήμ. Β'. Κεφ. Β'. Ἀρθρ. Β').

Ἡ δὲ δὲτέρα αὕτη σκέψις εἶναι θυγάτηρ γνησίᾳ τῆς πρώτης, ἐξαρτωμένη ἀπὸ μίαν ἑξιν, ὅπῃ ἀποκτᾶ ἡ ψυχὴ κατ' ὀλίγον ὀλίγον εἰς τὸ νὰ ἐναχολῆται ἀμοιβαδὸν εἰς τὰς πλέον ἰχυροτέρας προσβολὰς, καὶ εἰς τὰς πλέον ἐπειγῶσας ιδέας, καὶ εἰς αὐτὰς νὰ ἀποδιδυῖται, καὶ εἰς αὐτὰς νὰ σαματᾶ τὰς νοήσεις τῆς. Ἀφ' ἧς ἀποκτιθῆ αὕτη ἡ ἑξίς, καθὼς διεγερθῆ μία ιδέα, ἡ ὁποία κατεπείγει πολλὰ, ἡ προσοχὴ ἔχει ἀφ' ἑαυτῆς εἰς αὐτὴν, καὶ ἐνδραξίβει εἰς αὐτὴν, καὶ θεωρεῖ μόνως ἐκείνας τὰς ιδέας, ὅπῃ ἔχον ἀναφορὰν καὶ χέσιν μὲ αὐτὴν· τὰς δὲ λοιπὰς, ὅπῃ δὲν ἔχον κάμμίαν χέσιν μὲ αὐτὴν τὰς παραιτεῖ ὡς ἂν νὰ διδιδυῖσταν μὲ συνειδήσεως ἀπὸ τὴν ψυχὴν.

Ἀφ' ἧς ὑποτεθῆ τῆτο, ὅπόταν εἰς τὰς περιουσιαστικὰς τῆς ψυχῆς, καὶ εἰς τὰς ὑπνυς δὲν διεγείρωνται, ὡς ἰ ιδέαι ἀδύφοροι, ὁ νῆς ἔχει ἀπὸ μίαν εἰς ἄλλω, χωρὶς νὰ κάμη κάμμίαν προσοχίαν εἰς αὐτὰς, καὶ τότε γίνονται ὅλαι ἐκείναι αἱ τυχαῖαι συνάψεις, καὶ ὅλαι ἐκείνα τὰ πηδύματα, καθ' ἃ ἀπερνᾶ ἀπὸ εἴνα πρᾶγ·

παράγμα εἰς ἄλλο ἀνομοιότατον, καὶ σρέφεται εἰς εὐαε διωκεῖν λαβύρινθον ἰδεῶν συγκεχυμένων, χωρὶς να δέεισκη μήτε ἀρχὴν μήτε τέλος.

Αἰσίως ὁμως εἰς τὴν ἀρχὴν ᾧδρασηθῆ μία ἰδέα ἐπείγασα, τότε ἡ ἐκτικὴ σκέψις ἔχει εἰς αὐτὴν, καὶ κάμνωντας καθ' ἕξιν ἐκεῖνο τὸ ἴδιον, ὅπῃ κάμνει μετὰ στωειδῆσεως ἢ ἔλλογος σκέψις, ἐκλέγει ἀπὸ τὰς ἰδέας, ὅπῃ ἐγείρονται ἐκεῖνας μόνον, ὅπῃ ἔχεν ἀναφορὰν μετὰ τὴν πρωτόθεσαν, ἀφίνωντας να δαλύωνται αἱ ἄλλαι, εὐώνει μετὰ τὰς ἐσωτερικὰς ἰδέας τὰς ἀναλόγως ἔξωτερικὰς ἐνεργείας, καὶ μετὰ τὸν τὸν ἔσπον κανονίζει καὶ δατάττει ὁδὸς τὰς νοήσεις καὶ τὰς πράξεις, ὡς αὐτὸ να ἐπαρασέκετο ἡ ψυχὴ εἰς ὅλα αὐτὰ μετὰ στωειδῆσεως.

Τὸ εἶναι ἐκεῖνο, ὅπῃ ἐφανῆ πολλάκις εἰς πολλὰς Νυκτοβάτας, καὶ ἐφανερῶθη μετὰ εὐαε ᾧδραδοξότατον ἔσπον εἰς τὰς δύο προειρημέκας. Εἰς τὸν τελευταῖον (ᾧδρα τὸ ὅποιον ἡμπορῶ να ὀμιλήσω μετὰ ᾧδρασοτέραν βεβαιότητα, μετὰ τὸ να τὸν ἐπαρατήρησα μετὰ τὰ ἴδρα μετὰ μάτια, καὶ τὸν ἀκολούθησα εἰς τὴν νυκτοβαθίαν τὸ ᾧδρασοτέρον ἀπὸ ἔξιν ὥρας μετὰ μεγαλωτάτῃν προσοχὴν) αἱ ἰδέαι καὶ πράξεις ἦτον τὸσον εὐτακτοὶ, καὶ τὸσον ἀκρίβως στωημέκαι ἢ μία μετὰ τὴν ἄλλαν, καθὼς ἡμπορῶσαν να εἶναι εἰς τὸν πλέον ἐξυπνον ἀνδρωπον.

Εἰς τὸ εἶναι ἐγὼ νομίζω ὅτι στωέβαλλε πολλὰ ἢ ὁδοταξία τὸ καθημερινῶν τὸ ἐναχολήσεων, ὡντας πάντοτε προσεκτικὸς εἰς τὸ ἐπάγγελμά τὸ, πάντοτε προσεκτικὸς εἰς τὰς μαθήσεις, ὅπῃ εἶχαν ἀναφορὰν καὶ σχέσιν μετὰ αὐτὸ, ἀπερίσπαστος σχεδὸν ἀπὸ ἄλλας δαλύσεις, ἐπεριώρισε μέσα εἰς αὐτὴν τὴν σφαῖραν δα να εἶπῶ ἔττι, καὶ στωέσειλον ὅλας τὸ τὰς νοήσεις. Σχεδὸν καθεμῆραν εἰς τὰς αὐτὰς ἰδέας, ἐπαναλαμβάνωντας σχεδὸν καθημῆραν τὰς ἴδιαις πράξεις, ἔλαβον εἰς αὐτὰς μίαν τέτοιαν ἔξιν, καὶ ἐσυζέχθησαν εἰς αὐτὸν αἱ πράξεις καὶ αἱ ἰδέαι τὸσον

δυνατὰ καὶ σαφερὰ, ὅπῃ καθὼς ἐξυπνῶσε μία ὑπὸ αὐτὰς, δευτὴ ἦτον δυνατὸν νὰ μὴ ἐξυπνήσῃ τακτικὰ χεδὸν καὶ ὅλη ἡ ἄλυσος τῶν ἄλλων ιδεῶν καὶ τῶν συσσίχων πράξεων.

Ἡ νυκτοβασία τῆ ἀληθείας ἐσρέφετο πάντοτε χεδὸν εἰς τὰς συνηθισμῶνας καὶ ἡμεροσίας τε ἐναχολήσεις. Καθὼς ἀπεκοιμῶνταν, ὁ σπασμὸς (1) ὅπῃ μετ' ὀλίγον τὸ ἤρχετο, (ἄποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον τὸ ἀπέμεινον ὑπὸ μίαν βαρυτάτην ἀδυναμίαν, ὅπῃ ἐδοκίμασε προσητέρα), ἐξυπνῶσεν εἰς αὐτὸν μηχανικῶς κάμμιαν ιδεάν ὑπὸ τὰς συνηθισμῶνας· αὕτη ἐξυπνῶσε τὰς ἄλλας συνηθισμῶνας· αὐτὰς τὰς δεχόμενται αἰ ἀντισοιχῶσαι κινήσεις καὶ πράξεις, καὶ ἡ σειρά τῶν ὅσων τῶν, ὅσον καὶ ἐκείνων, διὰ θωρομένη ὑπὸ τῆ ἀσπληνῶ ἐκτικῶν προσοχῶν, προέβαινε τακτικῶς ἐν ὅσῳ δευτὴ ἐμβαινεν εἰς τῆ μέσῳ κανὼν ἐμπόδιον νὰ δεκόμεν τὸν δρόμον της.

Ἐπειδὴ ὅμως εἰς αὐτὰ ὅλα ἡ ψυχὴ δευτὴ ἐπιστάσσει μὴ συνειδήσεως, καθεστὸν ἄσπληνῶν πρόσκρημα ἦτον ἰκανὸν νὰ τὴν δεκόμεν τῆ συνέχειαν τῶν ἀρχιμισμῶν πράξεων, χωρὶς νὰ ἡμπορῆ πλέον νὰ τὴν ἐπαναλάβῃ. Ἐνα φύλλον χαρτίος βαλμῶν μεταξύ εἰς τὰ μάτια καὶ τὸ βιβλίον, ὅπῃ ἐδέβαζεν, ἡ ἀλλαγὴ τῶν τόπων ἐνὸς πράγματος, ὅπῃ αὐτὸς ἐτζί καθ' ἕξιν ἐζητῶσεν εἰς τὸν συνηθισμῶν τὸν τῶν, ἐνα σφοδρὸν φύσημα ἀέρος, ὅπῃ ἤθελε τὸ τινάξῃ, ἡ ἄλλο παρόμοιον πράγμα, ἦτον ἰκανὸν ὅχι μόνον νὰ τὸν παύσῃ ὑπὸ τὰς πράξεις, ὅπῃ εἶχεν ἀνά χεῖρας, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸν ἀποκοιμήσῃ, καὶ νὰ τὸν κάμῃ νὰ πέσῃ εἰς τὴν γῆν,

(1) Ἀπὸ τὸν σπασμὸν τῶν ἀρχίζεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ ὁ Νυκτοβάτης, ὅπῃ ἐπεκρίβραψεν ὁ Π. Πίνος. Εἰς τῆ ἀρχῆν, λέγει, δευτὴ ἐφαίνεταν εἰς αὐτὸν, παρά σημεῖα ἐνὸς ἀνθρώπου, ὅπῃ πάχαι ἰχυρὰς σπασμῶν. Ὀφθαλμοὶ δεκόμεν, ἀφρὸς εἰς τὸ σῶμα, τείξιμον ὀδόντων, συστροφὰ συνεχῆς.

γῶ, αὐτὸν δὲ ἐπόρθευαν νὰ τὸν βοηθήσεν οἱ περι-
στάμφοι.

Εἰς τὰ ὅποια αὐτὰ πράγματα πρέπει νὰ εἰδοποιή-
σωμεν, ὅτι ὁπόταν εἴμεθα ἔξυπνοι, ἀνίσως κανένας
περιπασμός, ἢ κανένα ἔμποδον μᾶς διεκόψῃ τὴν
ὀρμὴν καμμιᾶς πράξεως, ἢ καμμιᾶς μελέτης, ἐπα-
νερχόμεθα εἰς αὐτὴν εὐκόλα· ἐπειδὴ τὰ ὑποκείμε-
να, εἰς τὰ ὅποια κατεγινόμεθα, κάμνωντας προσβο-
λῶν εἰς τὰς αἰδήσεις, ἀνακαλῶν εἰς ἑαυτὰς τὴν προ-
σοχὴν μᾶς, καὶ μᾶς εἰδοποιῶν πρὸς τῆς διακοπείσης
συνεχείας τῆς ἀνα χεῖρας ἐνεργειῶν· εἰς τὸν εἰρημέ-
νον ὅμως Νυκτοβάτῳ, ὄντας αἱ αἰδήσεις σχεδὸν μὲν
τὴν ὁλότῳ ἀποκοιμισθῆναι, καθὼς ἐκόπτενται μίαν
φορὰν ἢ συνέχεια μιᾶς δοθείσης πράξεως, ἐκόπτετο
δὲ πάντα· ἐπειδὴ αἱ ἐξωτερικαὶ προσβολαὶ δὲν ἤμ-
ποροῦσαν νὰ φθάσεν νὰ τὴν ἀνακαλέσεν, ἕως ὅτε
οὐκ ἦν νέος σπασμός δὲν ἐξυπνῆσε μίαν νέαν ιδέαν,
ἢ αὐτὴ μίαν νέαν σειράν πράξεων.

Εἶπα ὅτι εἰς αὐτὸν αἱ αἰδήσεις ἦτον σχεδὸν τελείως
ἀποκοιμισθῆναι, καὶ μάλιστα εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ὕπνε-
ως, καὶ ὅταν δύναντο εἰς ἐκεῖνον τὸν κάρον, ὅτε
ἐπακολοθεῖσεν εἰς κάθε διάκοψιν τῆς πράξεώς τε. Ὁ-
μως εἰς τὴν ἀρχὴν κάθε νέας πράξεως, καθὼς ἐ-
ξυπνῆσαν εἰς τὴν ψυχικώτε αἱ ιδέαι, ἐξυπνῆσαν
καθ' ἕξιν εἰς τὸ σῶμα καὶ τὰ ἀντίστοιχα κινήματα,
ἢ ἐπομῆως ἢ κάποια ἀπὸ τὰς αἰδήσεις τε.

Ὁμως μία τέτοια ἐξυπνίσις τῆς αἰδήσεων δὲν ἦ-
τον, εἰμὴ πολλὰ ἀτελής, ἐπειδὴ πρῶτον δὲν ἦτον αἰ-
δητικαὶ, ἀλλὰ εἰς τὰς προσβολὰς τὰς ἀναφερομένης
εἰς τὰς παρῆσας ιδέας τε· δὲν τὶ ὁπόταν ἐνόμιζεν ὅτι
ἦτον μόνος τε, εἰς καιρὸν ὅτε μὲν τὰ μάτια ἤμποροῦ-
σε νὰ λαβῆζῃ χαρακτῆρας, καὶ μάλιστα λεπτοτάτους,
μὲ ὅλον τῆτο δὲν ἐβλεπε κανένα ἀπὸ ἐκείνης, ὅτε ἦ-
τον πρὸς αὐτόν· καὶ εἰς καιρὸν ὅτε ἤκεν τὰς ὀμιλίαις,
ὅτε εἶχαν συνάφειαν μὲ τὰς νοήσεις τε, καὶ ἀπέκεινε-
το εἰς αὐτὰς, δὲν ἄκεν ὅμως τὰς ἄλλας συνομι-

λίας, ὅπῃ ἔκαμναν τὰ ἴδια ὑποκείμενα, ἢ ἄλλοι εἰς
 ἄλλας ὑποθέσεις. Δύτερον κὺ εἰς τὰς προσβολὰς τὰς
 ἀναφερόμεναι εἰς τὰς παρῆσας ιδέας τε, ἢ αἰσθησίς τε
 ἦτον πολλά περὶ θεωρημάτων. Εἰς τὰς ὁμιλίαις, εἰς τὰς
 ὁποίας ἀπεκρίνετο, ἦκεν τὰς λέξεις, ὅμως δὲ ἐγνώ-
 ριζε τὴν φωνὴν ἐκείνην, ὅπῃ ὠμιλοῦσεν· ἐπειδὴ ἐ-
 πήρε πολλάκις τὴν οἰκκυραν δὲ μίαν ἀδελφίτην, ἢ
 δευτέραν, καὶ τὸν οἰκκύριον, ἢ τὸν ἰατρὸν, δὲ κά-
 θε ἄλλον, καὶ τὸ ὄνομα ὅπῃ ἠθέλων τὴν εἰπῆν. Πρὸς
 τέτοις τὰ μάτια ἦτον αἰσθητικά, εἰς τὰ ὑποκείμενα
 τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὰς ιδέας τε, ὅμως δὲ εἶχαν,
 δὲ νὰ εἰπῶ ἔτσι κἀνείνα ἴχνος ζωῆς. Ἦτον πάντοτε
 σερεὰ κὺ ἀκίνητα, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἠμικλείσα·
 ὅπῃ ἐδάβαζε, δὲ ἐπήγαιναν ἐμποροῦσεν καὶ ὄπι-
 δον τὰ μάτια κατόπι εἰς ταῖς ἀράδες, καθὼς συμ-
 βαίνει εἰς εἴνα ἐξυπνον, ἀλλὰ ἐπήγαινον ὅλη ἢ κε-
 φαλή. Ἦ ἀφῆ ἦτον ὡσαύτως αἰσθητικὴ εἰς τὰς προ-
 σβολὰς τὰς παχυλωτέρας, δὲ ἦτον ὅμως κὺ εἰς τὰς
 ἐλαφράς, κὺ λεπτοτέρας. Δίδωντάς τε μίαν φοράν νὰ
 πιάσῃ τὸν σφιγμὸν, δὲ ἠμπόρεσε νὰ τὸν εὖρη, μήτε
 νὰ τὸν γνωρίσῃ. Ἦ ὄσφρησις ἦτον πάντῃ ἀναίσθητος,
 καὶ εἰς τὰς πλέον σφοδράς μυρωδίας, καθὼς τὴν κα-
 σορχεῖα ἐμβάμματος· καὶ φαίνεται ὅτι ἦτον τὸ ἴδιον,
 καὶ εἰς τὴν γεῦσιν, ἀγκαλὰ ἢ πείρα, ὅπῃ ἐγίνοντο εἰς
 αὐτὸ, δὲ ἦτον τὸσον ἀκρίβης, ὡσεὶ νὰ μοι δαλύσῃ
 τὴν ἀπορίαν. Εἰς ἄλλας Νυκτοβάτας αὐταὶ αἱ ἴδιαι
 αἰσθήσεις ἀρέθησαν ἀτελεῖς καὶ τὸ μᾶλλον κὺ ἦτον,
 καὶ τὰς χαρόρας θεωρήσεις.

Ὅθεν ἀπὸ αὐτὰ ὅλα φαίνεται, ὅτι αἱ πράξεις
 τῆς τοιούτων ἄλλο δὲ εἶναι, ὡς ἀποτέλεσμα μιᾶς
 μηχανικῆς διεγέρσεως ιδεῶν καὶ κινήματων συυδεδεμέ-
 νων ἀλλήλοις, με μίαν συυάφειαν ἐκτικλῶν, καὶ διδύ-
 νομένων ἀπὸ μίαν σκέψιν παρομοίως ἐκτικλῶν· ἀπο-
 τέλεσμα, τὴν ὁποίαν ἠμποροῦμεν, καθὼς ἐσημείωσα
 ἀνωτέρω, νὰ ἰδεῖμεν σχεδὸν καὶ εἰς τὸν ἑαυτὸν μας εἴνα
 ἀδιδεγμα, ὅπῃ εἰμεθα εἰς δυνατὰς θεωρημα-
 σμῶν.

σμός· ὅτι καὶ ἡμεῖς τότε κάμνομεν χεῖσιν τῆς αἰ-
 δήσεων, χεῖσιν ὅμως ἀτελή· ἐπειδὴ καὶ εἰς ἡμᾶς τότε
 τὸ μάτι εἶναι σερεὸν καὶ ἀκίνητον, καὶ ἡμεῖς τὰς θορύ-
 βους, καὶ τὰς συνομιλίας, ὅπῃ γίνονται τριγύρωμας
 πολλὰ ὀλίγον, ἢ τελείως δὲν τὰ ἀκόμην, καὶ ἡ πορο-
 σοχὴ ἀφαρπαζομένη καθ' ἑξῆς ἀπὸ τὰς ιδέας, ὅπῃ
 τότε μᾶς κατέχεν, μᾶς κάμνει ἀναιδήτως εἰς κάθε
 ἄλλω προσβολῇ, μὲν τὴν ἁφροσύνην μόνον, ὅτι τὰ
 ὄνειρατα ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὅποια δεικνόμεθα, ὅταν
 εἴμεθα ἐξυπνοί, κάθε πᾶσαι μικρὸν πρᾶγμα εἶναι ἰ-
 κανὸν ἐν τῇ ἀποτινάξει, εἰς καιρὸν ὅπῃ εἰς τὰς εἰρη-
 μύς Νυκτοβάτας, ἔξω ἀπὸ ἐκεῖνο ὅπῃ ἐχρησίμου-
 σεν εἰς τὴν τότε τάξιν τῆς ιδεῶν τας, αἱ αἰδήσεις ἦ-
 τον τὸσον βαθέως ἀποκοιμισμένοι, ὅπῃ ἦτον δυσκο-
 λώτατον νὰ τὰς ἐξυπνίσῃ τινάς.

Καὶ ἐπειδὴ, ἀφ' ἧς ἐξυπνήσαν, ὅλη ἡ ἄλυσος τῆς
 ἀπερασμῶν ιδεῶν, καὶ πράξεών τας διεκόπτετο, εἰς
 ἔσοπον ὅπῃ δὲν ἠμπορέσαν μὲν κανὸνα κείκον νὰ
 ἀναβῶν ἀπὸ τὰς ιδέας τῆς ἐξηγόρσεως εἰς τὰς ιδέας
 τῆς νυκτοβασίας τας· καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἐπειδὴ
 αὐταὶ αἱ ιδέαι, καὶ πράξεις διδιδυμίζονταν ἀπὸ μόνου
 τὴν ἐκτικλῶν ποροσολῶν, πολλὰ ὀλίγας προσβολὰς
 ἠμπορέσαν νὰ κάμνεν εἰς τὴν μνήμην τας· ὅθεν ἀφ' ἧς
 ἐξυπνήσαν, δὲν εἶχαν ποτὲ κάμμίαν ἀνάμνησιν ἐ-
 κείνων, ὅπῃ κοιμώμενοι ἔκαμναν.

Α Ρ Θ Ρ Ο Ν Γ'.

Περὶ Παραφροσύνης ἔ Μαρία.

Η Παραφροσύνη κυρίως δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ εἶ-
 να εἶδος ὄνειρώξεως καὶ ὑπνολογίας· καὶ ἀναμεταξὺ εἰς
 εἴδη πᾶσαι φρονα καὶ εἰς εἴδη ὑπνολόγον δὲν εἶναι ἄλλη
 ἁφροσύνη, πᾶσαι ἢ ἁρκεία, καὶ ἡ μεγαλητέρα ὡς ἐπὶ τὸ
 πλεῖ-

ΕΣΑ
 ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

πλείστον ζωηρότης, μὲ τὴν ὁποίαν ἐξυπνῶν εἰς τὸν παρῶτον αἱ ἰδέαι. Ὡς τόσον ὁ ἴδιος μηχανισμὸς ἐνεργεῖ καὶ εἰς τὸν εἷνα καὶ εἰς τὸν ἄλλον.

Ὁ ᾤφραφρον κάμνει καὶ αὐτὸς χῆσιν μερικῶν αἰδήσεων, μάλιστα τῆς ὀράσεως, τῆς ἀκοῆς, καὶ τῆς ἀφῆς, χῆσιν ὅμως ἀτελή καὶ αὐτός. Ὁ Νυκτοβάτης, ὅπῃ ἐπεεγράφαμεν, ἔβλεπε τὰς ἀνθρώπους, ὅμως εἰς καιρὸν ὅπῃ δὲν εἶχε περιγύρωτε ἄλλον ᾤφρα τὸν οἰκηκύριον, τὴν οἰκηκυραν, τὸν ἰατρὸν κτ. ἐνόμιζεν ὅτι εἶχεν ἐμποροῦν τε ἄλλας. Ὁμοίως καὶ οἱ ᾤφραφρονες βλέπεν τὰς ἀνθρώπους, καὶ ἀκέν τὴν φωνήν τε, ὅμως νομίζεν νὰ βλέπεν ἄλλας, ᾤφρα ἐκεῖνας, ὅπῃ πραγματικῶς βλέπεν. Τῆτο συμβαίνει, ἐπειδὴ ἡ ᾤφρασας τῆς ᾤφραφρον δὲν προσφέρει εἰς αὐτὰς, ᾤφρα τὸσας μορφὰς ἀπροσδιορίστας ἀνθρώπων, ὅσοι εἶναι οἱ ᾤφραφρον. Ἡ προσοχή τε ἐναχολομημένη ἰχυρῶς εἰς τὰς ἰδέας, ὅπῃ διεγείρει ἡ φαντασία, δὲν χολάζει νὰ ᾤφραφρον, καὶ νὰ χακείνη τὰς ᾤφραφρον διαφορὰς τῆς χαρακτήρων τε. Εἰς αὐτὰ τὰ χηκὰ, ᾤφρα νὰ εἰπῶ ἔττι χήματα τῆς ἀνθρώπων αὐτοὶ ἐφαρμόζεν τὰς ἰδέας τῆς ὑποκειμένων, ὅπῃ ἔχεν ἐμποροῦν εἰς τὴν φαντασίαν τε, καὶ ἐντεῦθεν φαντάζονται νὰ ἔχεν παρόντα ἐκεῖνα τὰ ἰδέα ὑποκείμενα.

Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ εἰς τὴν μανίαν, ἡ ὁποία ἄλλο δὲν εἶναι, ᾤφρα μία ᾤφραφρον διεξοδικωτέρα, καὶ καθεστηκῆα εἰς ἕξιν. Εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν ἔκαμε πρῶτε Διατριβὰς ὁ Βασόβρ, αἱ ὁποῖαι δέρονται εἰς τὰ Ἀπομνημονόματα τῆς βασιλικῆς Ἀκαδημίας τῆς Πρασίας. Ἐγὼ ὅμως νομίζω πῶς θέλω ἡμπορέσει νὰ περιλάβω εἰς ὀλίγας λέξεις ὅλα, ὅσα λέγει ἐκεῖνος, λέγωντας μόνον, ὅτι ἡ μανία ἄλλο δὲν εἶναι, ᾤφρα μία μακρὰ ᾤφραφρον, μία μακρὰ ὑπνολογία, ἡ νυκτοβασία, μία μακρὰ ὀνειρώξις.

Μία σφοδρὰ προσήλωσις τῆς ψυχῆς εἰς μίαν, ἡ

περισσότερας ιδέας, ὅπῃ διεγείρει ἡ φαντασία, ἢ ὅποια κάμνει νὰ μὴ ἡμπορῇ νὰ δώσῃ τινὰς τὴν δέξσαν προσοχλῶ εἰς τὰ παρόντα ἀντικείμενα, καὶ νὰ τὰ γνωρίσῃ ἐκεῖνο ὅπῃ τῶντι εἶναι, κατασταίνει τὸν ἀφροπον μανιώδη.

Ἡ διαφορὰ μεταξύ εἰς τῶτον (τὸν μανιώδη), τὸν ἀφροπον, τὸν νυκτοβάτλι, καὶ τὸν ἀπλῶς ὄνειρόττοντα εἶναι ὅτι εἰς τὰς δύο τελευταίας, ἀφ' ἧς ἀπολυθῆν αἱ αἰδήσεις ἀπὸ τὸν ὕπνον, αἱ κατάλληλοι προσβολαί, ὅπῃ εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν κάμνουν ἐπάνω εἰς αὐτὰς τὰ παρόντα ἀντικείμενα, ὑπερβάλλουν τὴν δύναμιν τῆς ἰδεῶν, ὅπῃ εἶχε διεγείρει εἰς αὐτὰς ἡ φαντασία, καὶ ἐπανέρχονται εἰς τὸν ἑαυτὸν τας. Εἰς τὸν δεύτερον ἢ δυνάμεις τῶν τῆς ἰδεῶν ὑπερέχει τὰς ἐξωτερικὰς προσβολὰς ἐν ὅσῳ διαρκεῖ ἡ ἀρρώστια, ἢ ὅποια τινάζωντας τὰς ἐσωτερικὰς ἵνας μὲ περισσότεραν σφοδρότητα ἀπὸ τὰς ἐξωτερικὰς προσβολὰς, προσδιορίζει τὴν προσοχλῶ περισσότερον εἰς ἐκείνας, παρὰ εἰς ταύτας· καταπραΰνωντας ὅμως, ἢ παύωντας ἡ ἀρρώστια, αἱ ἐξωτερικαὶ προσβολαὶ ἀναλαμβάνουν τὴν ὑπεροχλῶ τας. Εἰς τὸν πρῶτον τὸ ἐναντίον ἢ δυνάμεις τῆς ἰδεῶν, ὅπῃ διεγείρουν ἡ φαντασία, ἢ διαρκεῖ ἀδηγοπα, ἢ ἀν καταπραΰνη καὶ μίαν φοράν, (εἰς τὴν ὅποιαν φέρεται ὁ μανικὸς λέγεται πῶς ἔχει ἐλαττώματα μανίας) δι' οὗς πάλιν ἐπανέρχεται.

Αὕτη ἡ μόνιμος δυνάμεις τῆς ἐσωτερικῶν ἰδεῶν ἡμπορεῖ νὰ προέρχεται ἢ ἀπὸ φυσικὰς αἰτίας, ἢ ἀπὸ ἠθικὰς. Μία μακρὰ καὶ συνεχῶς ἐπανειλημμένη προσήλωσις εἰς μίαν, ἢ περισσότερας ιδέας, μάλιστα ὅταν προξενῆται, ἢ κινῆται ἀπὸ βίαια πάθη τῆς ψυχῆς, εἶναι ἐκείνη ὅπῃ κάμνει μερικαῖς φοραῖς αὐτὰς τὰς ιδέας νὰ γίνωνται ζωηρότεραι καὶ προχειρόταται εἰς τὸ νὰ διεγείρωνται, εἰς τρόπον ὅπῃ ἢ νὰ ἀπολαμβάνουν τὴν προσοχλῶ, καὶ νὰ τὴν ἀφαιρῶν ἀπὸ τὸ νὰ ἡμπορῇ νὰ ἐξετάσῃ τὰς ἐνεσώσας ἐξωτερικὰς προσβολὰς, ἢ ὑπερβάλλωντας τὴν δυνάμιν τας, νὰ

να τὴν ἐμποδίζεν ἅπὸ τὸ νὰ ἐναχοληθῆ εἰς αὐτάς. Ἄλλοτε πάλιν μία ἀταξία φυσικὴ ἢ εἰς τὰς χυμὰς, ἢ εἰς τὸ σπύλον τῶ ἐγκεφάλου εἶναι ἡ ἄμεσος αἰτία τῶν τῶν ἰσοτελεσμάτων. Ὁ κύρ Μέγκελ (Ἀπομνημ. τῆς Βασιλικῆς Ἀκαδημίας τῆς Πρωσίας) ἐξετάζωντας ἀνατομικῶς τὰς ἐγκεφάλους πολλῶν μαρκεῶν, δὲρῆκε μερικὰς σκληροτέρας, ξηροτέρας, καὶ εἰδικῶς ἐλαφροτέρας ἅπὸ ἐκείνας τῶν ὑγιῶν· ἀλλὰς τὰς δὲρῆκεν ἀνακατωμύρας μὲ μίαν ἐξάγγισιν ἕτως εἶπειν τὸ αἵματος, ἢ τῆς λύμφας.

Ἐπειδὴ ὅμως αὐτὴ ἡ προσήλωσις ἢμπορεῖ νὰ εἶναι προσδιορισμῆν εἰς μερικὰς ιδέας μόνον, καὶ αὐτὸ τὸ ὀργανικὸν ἐλάττωμα ἢμπορεῖ νὰ εἶναι προσδιορισμῆν μόνον εἰς μερικὰ μέρη τῶ ἐγκεφάλου, ἅπὸ τὸ ποῦ προέρχεται, ὅπως καὶ οἱ μαρκεῖοι νὰ μὴ εἶναι πάντοτε μήτε εἰς ὅλα τέτοιοι, ἀλλὰ πολλαῖς φοραῖς εἰς ἐκεῖνο, ὅπως εἶναι ἀλλότριον τῆς προσηλώσεώς τας, ἢ τῶ φυσικῶς βεβλαμμύρας μέρας τας νὰ αἰσθάνωνται τόσον ἰχυρῶς τὰς ἐξωτερικὰς προσβολὰς, καὶ νὰ ὀμιλῶν ἐπαύω εἰς αὐτάς τοιαύτης λογῆς, ὡς αἰὲν νὰ ἦτον εἰς ἐντελεσάτῳ φρόνησιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Ε'πίλογος τῷ παρόντος Τμήματος.

Διὰ τὴν συνάφωσιν εἰς ὀλίγας λέξεις τὰ ἕως ἐδῶ εἰρημῶς, καὶ τὴν ἰδιότητι διαγεγραμμένω ἕως εἰπεῖν ἐν ὀλίγοις ὅλην τὴν ἀνάλυσιν τῆς δυνάμεως καὶ ἐνεργειῶν τῆς ψυχῆς, ἃς ἐπαναλάβωμεν συντόμως, καὶ ἐπιφοχάδω τὰ πράγματα ἀπ' ἀρχῆς.

Ὅταν τὰ ἀντικείμενα κάμνουν τὰς προσβολὰς τὰς ἐπαύω εἰς τὰς αἰδήσεις μας, αὐταὶ διὰ τῆς νόθων, καὶ τῆς ζωτικῶν ἴσως πνευμάτων διαπορθμολύονται ἄλλαι εἰς εἷνα, καὶ ἄλλαι εἰς ἄλλο μέρος τῷ ἐγκεφάλῳ. Ἀπ' ἐκεῖ μὲν ἄγνωστον μεταδίδονται εἰς τὴν ψυχῆν. Ἡ ψυχὴ τὰς δέχεται, καὶ τῷ εἶναι τὸ αἰδημα, τὸ ὁποῖον, αὐτὴ ἡ ψυχὴ δοκιμάζει εἰς τὸν ἑαυτὸν τῆς μίαν φυσικῶν ἀλλοίωσιν ἠδονῆς ἢ ἀλγηδόνης, βασῶν τὸ ὄνομα τῷ αἰδήματος· εἶδὲ καὶ βλέπει ἔμφορδότης μόνον τὴν ἀνάστασιν εἰς ὁξωτικῶν πραγμάτων, ὀνομάζεται ἀντίληψις.

Ἡ ζωηρότης τῆς προσβολῆς, ἢ ἄλλη κάμνις αἰτία κάμνει τὴν ψυχῆν νὰ προσηλώνεται ἰδιαίτερα εἰς εἷνα πρᾶγμα ὡρισμένον· τῷ εἶναι προσοχή, ἢ ὁποῖα γίνεται σκέψις, αὐτὴ ἡ ψυχὴ τὴν μεταφέρει ἐν σωματικῶν ἀπὸ εἷνα πρᾶγμα εἰς ἄλλο.

Ἡ προσοχή, ἀφ' ἧς προσηλωθῆ εἰς μίαν ἀλλοίωσιν ἢ ἀνάστασιν, τὰς κάμνει νὰ διαρκῶν μερικὸν καιρὸν καὶ μὴ ταῦτα, ἀφ' ἧς ἀρθῆ ἐκ μέσων τὸ ἀντικείμενον, ὅπῃ τὰς ἐπορξένησιν· τότε αὐταὶ γίνονται ἰδέαι, καὶ ἐκεῖναι, ἐννοιαί, καὶ ἡ ἐνέργεια, καθ' ἣν ἡ ψυχὴ ἀκολουθεῖ νὰ τὰς θεωρῆ, ὀνομάζεται θεωρία.

Ἡ ἰδία προσοχή κάμνει τὰς ἰδέας καὶ ἐννοίας, ὅπῃ προσγίνονται εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν, ἢ ὅπῃ εἶναι
συνήμ-

συνημιθέαι ἀλλήλαις διὰ τῆς ἀναφορᾶς τῆς ὁμοιότητος, ἢ ἐξαρτήσεως, νὰ συυδέωνται ἀλλήλαις, εἰς ἕσπον ὅπῃ μὴ ταῦτα ἀναπεωθεύσης τῆς μιᾶς, νὰ ἐξυπνῶν κὴ αἰ ἀλλαι. Ἡ ἐνέργεια, καθ' ἣν γνωρίζει ὅτι τὰς ἔλαβε κὴ ἀλλῶ φoρᾶν, λέγεται ἀναγνωεῖσις· ἢ δυνάμις ἔπειτα τὴ νὰ ἔχη ἐξ ὑπαρχῆς παρῆσας τὰς ιδέας καὶ ἐνοίας τῶ ἀπερασμύων πραγμάτων, καὶ νὰ τὰς ἀναγνωεῖσῃ, λέγεται μνήμη· καὶ ἐκείνη, ὅπῃ ἔχει πάλιν νὰ τὰς συυθέτῃ κὴ νὰ τὰς διατάτῃ, ἢ τῶ ἀρέσκειαύ της εἰς διαφόρας ἕσopes, λέγεται φαντασία.

Ἡ ἡδονή, ἢ ἡ ἀλγηδών, ὅπῃ δοκιμάζει ἡ ψυχὴ ὑπὸ εἴα ἀντικείμενον, τὴν κάμνει νὰ αἰθαίνεται δι' αὐτὸ ἐπὶρρέπειαν (κλίσιν), ἢ ἀποσροφίῳ. Ἡ πρώτη ὀνομάζεται ἔρωσ, κὴ ἡ δεύτερα λέγεται μῖσoς· κὴ ἀπὸ αὐτὰ τὰ δύο πρoτῶνoντα πάθη κρέμανται ὅλα τὰ ἄλλα.

Καθὼς μᾶς παρῆσιαθῆ τὸ ἴδιον, ἢ ἄλλο παρῶμοιον ἀντικείμενον, ἡ ψυχὴ ἐνθυμεμένη τῶ ἡδονῶ, ἢ ἀλγηδῶνα, ὅπῃ πρoτῆτερα ἐδοκίμασεν ἀπ' αὐτὸ, πρoσδιοεῖζεται (ἀποφασίζει) νὰ τὸ ἀππαθῆ, ἢ νὰ τὸ ἀποφύγῃ· καὶ τῆτο εἶναι ἐκεῖνο, ὅπῃ ὀνομάζεται θέλησις, ἢ ἐνέργεια θελήσεως· κὴ ὡς αὐ ὅπῃ ἡ ψυχὴ ἰξούρει, ὅτι αὐτὴ ἢ ἐνέργεια κρέματα ὑπὸ λόγους, κὴ ὄχι ὑπὸ κάμμῖαν ἐνέργειαν διαφορον ἑαυτῆς, ὅπῃ νὰ τῶ ἀναγκάζῃ εἰς αὐτὸ, δὲν ἢμπορεῖ νὰ ἀμφιβάλλῃ διὰ τῶ ἰδίαν της ἐλδῶθεείαν.

Ἀφ' ἑ γῆν ἡ ἀπόφασις τῆς θελήσεως, ἡ ψυχὴ ἐντυπῶνει εἰς τὰ μέλη τῆ σώματος τὰς ἀναγκαίας κινήσεις, διὰ νὰ τῶ ἐκτελέσεν, καὶ τῆτο τὸ κάμνει ἴσως ἐξαποσείλλωντας εἰς τὰς μύας τὰ ζωτικά πνῶματα τὰ ἐπιτήδεια διὰ νὰ τὰς ἐρεθίσεν. Τῆτο εἶναι εἴα ὑποτέλεσμα τῆς κινήτικῆς της δυνάμεως, ἢ τῆς δυνάμεως τῆ ἐνεργεῖν ἔξω ὑπὸ τὸν ἑαυτὸν της.

Ἐπιστρέφοντας ἡ ψυχὴ τῶ πρoσοχλύτης ὑπὸ τὰ ἔξω εἰς ἑαυτῶ, συυοῖδεν ἑαυτῆ τῶ παρῆσαν κατὰ

ταῖσ' αἰνῆς, τὴν ὑπαρξίνης, τὴν ταυτότητάς, καὶ τὸτο εἶναι ἢ σωμαίδησις.

Μεταβιβάζοντας τὴν προσοχλήν ἄπο εἴνα πράγμα εἰς ἄλλο, τὰ ἀδραβάλλει πρὸς ἄλληλα, καὶ τὸτο εἶναι ἢ σύγκρισις· διασέλλει τὰς διαφοράς τας, καὶ τὸτο εἶναι ἢ ἀκρίσις· βλέπει τὴν συμφωνίαν, ἢ διαφορίαν τας, καὶ τὸτο ὀνομάζεται γνώσις· καταφάσκει ἢ ἀποφάσκει τὴν συμφωνίαν, ἢ διαφορίαν τας, καὶ τὸτο εἶναι ἢ κρίσις· μὴ ἠμπορῶντας νὰ ἰδῆ ἀμέσως τὴν συμφωνίαν, ἢ διαφορίαν δύο ἰδεῶν, τὰς ἀδραβάλλει καὶ τὰς δύο μετὰ μίαν τρίτῃ, δια νὰ συλλάξῃ ἄπο τὴν συμφωνίαν ἢ διαφορίαν τας πρὸς τὴν τρίτῃ, αὐτὴν συμφωνῆν, ἢ διαφορῆν καὶ αὐτὰ αἰ δύο πρὸς ἀλλήλας, καὶ τὸτο λέγεται ἀνοία, ἢ ἀνοήμα.

Προσηλόνοντας τὴν προσοχλήν ἐπάνω εἰς εἴνα μόνον μέρος, ἢ εἰς μίαν μόνον ποιότητα οὗτος ἀντικειμένον, τὴν ξεχωρίζει ἄπο ὅλας τὰς λοιπὰς, καὶ χηματοίξει ἐντεῦθεν μίαν ἰδέαν ἢ ἐννοιαν ξεκολλημένην, δια νὰ εἰπῶ ἔτσι, ἄπο τὸ πράγμα, τὸτο εἶναι ἢ ἀφαίρεσις· ξεχωρίζοντας ἄπο πολλὰ ἀντικείμενα τὰς ποιότητας, ὅπως εἶναι κοινὰ εἰς ὅλα, συγκροτεῖ ἄπο αὐτὰς εἴνα ἀθροισμα, καὶ αὐτὸ τὸ ἀθροισμα τὸ θεωρεῖ ξεχωριστὰ ἄπο τὰ ἀτομικὰ ἀντικείμενα, ἄπο τὰ ὅποια τὸ ἀφαίρεσε, καὶ τὸτο εἶναι ἢ ἀμορφωσις τῆς καθόλου ἰδεῶν καὶ ἐννοιῶν· ἐνόηει πολλὰς ἰδέας πραγμάτων, τὰ ὅποια πραγματικῶς εἰς τὴν φύσιν δὲν συυπάρχον, καὶ τὸτο εἶναι ἢ συύθεσις τῆς ἰδεῶν· διαίρει μίαν ἰδέαν συύθετον εἰς τὰς ἀπλάς, ἄπο τὰς ὅποιας συγκροτεῖται, καὶ τὸτο εἶναι ἢ ἀνάλυσις τῆς ἰδεῶν.

Ἡ πολλὴ ἀσκησις τῆς πράττειν ἐν σωμαίδησει τινὰ πράγματα, κάμνει τὰς ἰδέας καὶ τὰς αὐταῖς ἀντιστοιχέσας σωματικὰς κινήσεις νὰ συυδέωνται πρὸς ἀλλήλας, εἰς ἕσπον ὅπως ἢ μία νὰ ἀνακαλῆ ἐτοίμως τὴν ἄλλῃ, καὶ τὰ πράγματα τότε ἐκτελεῖνται χωρὶς πλέον νὰ εἶναι χρεῖα ἐρετώσης σκέψεως, καὶ τὸτο ὀνομάζεται ἔξις.

144 Τμήμ. Β'. Δυνάμεις τῆς Ψυχῆς.

Ἄν ἡ ψυχὴ ἀφίνη τὴν νόησιν νὰ πλανᾶται εἰς τὰς ἰδέας ὅπῃ διεγείρονται, χωρὶς αὐτὴ νὰ σκέπτεται ἐν σιωπῇ εἰς αὐτὰς, τῆτο λέγεται ἀφαίρεσις, ἢ περιουσιασμός.

Ἄν ἄπο ἔλλειψιν μεγάλῃ τῆς ζωτικῶν πνευμάτων, ἢ ἄπο κάμμιαν ἄλλῃ αἰτίαν, αἱ προσβολαὶ γίνονται τόσον ἀδύνατοι, ὅπῃ ἡ ψυχὴ οὐ ἔχει πλέον σιωπῆσιν αὐτῆς, τότε λέγεται ὑπνώτισσα (ἄποκοιμισμένη).

Εἰς αὐτῷ ὅμως τὴν ἰδίαν κατάστασιν πολλαῖς φοραῖς, διεγείρονται ἰδέαι, αἱ ὁποῖαι μὲ τὸ νὰ μὴ διατηρῶνται ἄπο τὴν ψυχῇ ἐν σιωπῇ, κάμνουν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σιωδύασμὸς καὶ σιωαίφεις πολλαὶ ἀλλοχότης, καὶ ἀπὸ τῆτο προέρχονται αἱ καινότητες τῆς ὄνειράτων, μὲ τὰς ὁποῖας ὁμοιάζου πολλαὶ ἐκεῖναι τῆς ἀφροσύνης, καὶ τῆς μανίας.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ὀνειράτα μερικαῖς φοραῖς, καὶ μάλιστα εἰς ἐκεῖνα τῆς ὑπνολόγων καὶ νυκτοβατῆς, τόσον αἱ ἰδέαι, ὅσον καὶ αἱ αὐταῖς ἀντιστοιχεῖσαι πράξεις φυλάττων ἐκεῖνῳ τῷ ἰδίῳ τάξιν, ὅπῃ ἔχουν εἰς τὴν ἐγρήγορσιν, καὶ τῆτο μὴ ἠμπορῶντας τότε νὰ κρέματα ἀπὸ τῷ μῆ σιωπῆσεως σκέψιν, κρέματα ἀπὸ μίαν σκέψιν ἀπὸ σιωπῆσεως καὶ ἐπικλῶ, ἢ ἑποῖα ἀναπληροῖ τῷ πρώτῳ.

Ὅλαι αὐταὶ αἱ ἐνέργειαι προέρχονται ἀπὸ τὰς πρῶτε δυνάμεις τῆς αἰσθάνεσθαι, τῆ σκέπτεσθαι, τῆ μνησθαι, τῆ βέλεσθαι, καὶ τῆ ἐνεργεῖν. Πῶς ὅμως ἡ ψυχὴ ἐκτελεῖ τὰς πρῶτα τῆς τοιούτων, πῶς αἰσθάνεται, πῶς ἀντιλαμβάνεται, πῶς προσέχει, πῶς σκέπτεται, πῶς θεωρεῖ, πῶς ἐνθυμεῖται, πῶς ἐνεργεῖ καὶ μέσα εἰς τὸν ἑαυτὸν τῆς, καὶ ἔξω· μὲ ποῖον τρόπον μεταδίδεται εἰς αὐτῷ ἢ κίνησις ἀπὸ τὰς ἰνας τῆ ἐγκεφάλου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἔχουν τῷ ἀρχλῶ τῆς τὰ αἰσθήματα καὶ αἱ ἀντιλήψεις· πῶς αὐτὴ ἢ ἰδία κίνησις ἀπὸ τὰ ἐξωτερικὰ ὄργανα διὰ τῆς νέρων διὰ πορθημύεται εἰς τὸν ἐγκέφαλον· πῶς διεγείρεται εἰς

τὰ βραχύτερα αὐτῆς τῆς ἑσωτερικῶν ὀργάνων· τί
 εἶναι ἐσωτερικῶς τὰ σώματα, ὅπῃ τὴν διεγείρουν·
 τί εἶναι ἐσωτερικῶς αὐτὴ ἡ ψυχὴ· αὐτὰ εἶναι τὰ
 βραχύτερα μυστήρια ἀκόμι ἕως τὴν ὥραν ἀκατάλη-
 πτα εἰς ἡμᾶς καὶ ἀδύνατα (1).

ΣΤΟΙ-

(1) Μετὰ τὸν Ε'πίλογον τῆτοι ἠκολούθει τὸ πρὸς τῆς ψυχῆς τῆς
 ἀλόγων ζώων Παράρτημα, ὅπερ ὑπόκειται ὁ Συγγραφεὺς μὲ εἰς
 τὸ Προοίμιον· τὸ ὁποῖον συνίσταται εἰς τεσσαρὰ φύλλα, καὶ ἐξετά-
 ζει φιλοσοφικῶς ἕξ ἀναλογίας τῆς τῆς ἀνθρώπων ψυχῆς ὅποια εἶ-
 ναι ἡ τῆς ἀλόγων, ζώντων· καὶ τί ἀπογίνεται, θαυρόντων. Ἡ ὑπό-
 θεσις εἶναι πειρίεργος· ἐπειδὴ ὅμως δεῦν εἶναι τὸσον σύμφωνος μὲ
 τὴν δόξαν τῆς σεβαστῆς μητρὸς μας Ἐκκλησίας, ἕκκεινα εὐλογον γὰ
 τὸ παραλείψω, καὶ ἐλπίζω ὅτι δεῦν θέλων μὲ κατηγορήσει οἱ φι-
 λομαθεῖς ὁμογενεῖς μὲ, ὅπῃ τῆς ὑπερῶ μίαν γνώσιν, τῆς ὁποίας
 ὁ καρπὸς δεῦν εἶναι ἀνάλογος μὲ τὸ σκάνδαλον, ὅπῃ ἠμπορεῖσε γὰ
 ἀροξενήσῃ εἰς τὰς ψυχὰς τῆς ἀπλοϊκωτέρων. Ἄς γνωρίσωμεν καὶ
 ἄς τιμήσωμεν ὡς πρέπει τὴν ἐδικαίωμάς ψυχῆν, καὶ τὴν τῆς ἀ-
 λόγων, ἄς τὴν ἐξετάζον ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἱκανοὶ γὰ ἐρο-
 νῆν ἀκινδιώως καθεὺν ὕλην καὶ ὑπόθεσιν.